

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З НАРОДОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика проведення занять з народознавства
Викладач (і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0977635767
E-mail викладача	tamara.marchii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби, форми, методи, прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з українськими народними традиціями, культурою, звичаями, оберегами, символами та прилучення їх до національного духовного надбання українського народу. Освітній компонент «Методика проведення занять з народознавства» має на меті покращити психолого-педагогічну і методичну підготовку майбутніх вихователів з питань теорії та історії української народної педагогіки, української національної культури, символіки, оберегів, звичаїв, традицій тощо.

Зміст дисципліни охоплює народознавчі поняття, основи передового педагогічного досвіду з використання народознавства в дошкільній освіті, зміст ознайомлення дітей з рідним краєм, національною культурою, традиціями, звичаями, методику роботи з художніми текстами, народознавчою літературою, складання сценаріїв свят, розваг, вечорів, розробки планів-конспектів занять, використання малих жанрів українського фольклору (прислів'я, приказки, загадки, утішки, забавлянки, мирилки, голосилки, легенди, оповідки, ігри тощо) відповідно до кожної вікової групи, актуальні проблеми становлення та розвитку українського народознавства.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності в оволодінні практичними вміннями й навичками роботи з дітьми дошкільного віку для ознайомлення з народознавством.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- ознайомити майбутніх педагогів з витоками українського народознавства для подальшого творчого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку та з передовим педагогічним досвідом в галузі дошкільної освіти;
- розширити уявлення студентів про українське народознавство, засоби, форми та методи використання народознавчого матеріалу у педагогічній практиці;
- навчити складати плани-конспекти занять з ознайомлення дітей дошкільного віку з народознавством, сценарії розваг, національних свят.

4. Програмні компетентності та результати навчання

КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України):

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі)

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-04 Розуміти і визначати особливості провідної — ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні.

ПРН-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про

культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (**громадянська компетентність**).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (**соціальна компетентність**).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (**культурна компетентність**).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (**етична компетентність**).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу:

A2 Організаційна

A2.1 Здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти

A2.3 Здатність організовувати ігрову (провідну) і інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

B2 Педагогічне партнерство

B2.3 Здатність до командної взаємодії

B3 Морально-етична

B3.1 Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/8
самостійна робота	60/76

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
---------	---------------	---------------------	--------------------------

4	012 Дошкільна освіта	другий	нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретичні основи методики проведення занять з народознавства.		2/2	-/-	4/4
Тема 2. Історія розвитку етнопедagogіки як галузі народознавства		-/-	2/-	6/6
Тема 3. Завдання та зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з елементами народознавства.		-/-	2/2	4/4
Тема 4. Обряди, звичаї, традиції українського народу.		2/-	-/-	4/6
Тема 5. Побут українського народу.		2/2	-/-	6/4
Тема 6. Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними промислами, ремеслами та мистецтвом українського народу.		-/-	2/-	4/6
Тема 7. Малі жанри українського фольклору в роботі з дітьми дошкільного віку.		2/2	2/-	4/6
Тема 8. Українська народна казка в ЗДО.		-/-	2/2	4/4
Тема 9. Українські народні пісні та методика їх використання в роботі з дітьми дошкільного віку		-/-	2/-	4/6
Тема 10. Українські національні народні ігри в ЗДО.		2/-	-/2	4/6
Тема 11. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з символами України.		2/-	-/2	4/6
Тема 12. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з родинними стосунками та сімейними традиціями.		-/-	2/-	4/6
Тема 13. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з рідним краєм.		-/-	2/-	4/6
Тема 14. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з народною метеорологією.		-/-	2/-	4/6
ЗАГ.:		12/6	18/8	60/76
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система		Вид контролю – екзамен.		

оцінювання навчальної дисципліни	Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 40 балів. Самостійна робота – 10 балів. Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з дисципліни, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

1. Письмові роботи виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.

2. Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.).
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsiaosvitnjogo-prot>

[sesu.pdf](#) та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. К., 2016. 304 с.
4. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. К.: Ранок, 2017. 192 с.
5. Марчій-Дмитраш Т., Тринок В. Сучасні підходи до використання українських народних традицій у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 6 (11). 510 с. С. 264-277. <http://194.44.152.155:8080/handle/123456789/13023>
6. Морозенко М. Наші звичаї та традиції. К.: ІРІО, 2023. 208 с.
7. Народознавство. Творча майстерня народних митців / уклад. Л. Яковенко. Х. : Видавництво «Ранок», 2016. 16 арк. у папці.
8. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук] / за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
9. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Professional training of future educators for the usage of ethnological-aesthetic means in work with children of senior preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*, 9 (1) (2022), 123-130. doi: 10.15330/jpnu.9.1.123-130. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6176>
10. Marchii-Dmytrash T. Organizing of educational space of institutions of preschool education: subject and ethnological environment. *Moderní aspekty vědy: XX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 624. S. 102-127.* <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-20.pdf>
11. Matishak M.V., Marchii-Dmytrash T. M. Psychological and pedagogical conditions of future educators' training for the national-patriotic education of preschool age

children. *Наука і техніка сьогодні* (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки»). 2022. № 7(7). 270 с. С. 98-112. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7\(7\)-98-112](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-7(7)-98-112)

Додаткова література

12. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / за наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
13. Лаврик О. Україна. Все, що робить нас українцями. Х. : Віват, 2015. 256 с.

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та
методики дошкільної і
спеціальної освіти

Тамара МАРЧУЙ-ДМИТРАШ